

Юлія ХОРОШУН

здобувач освітньо-наукового ступеня доктора філософії,
Черкаський державний технологічний університет

**ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІАГНОСТИКИ ЙОГО СТАНУ**

На сьогодні існує доволі значна кількість методик діагностики стану аграрного сектору економіки, що відрізняються значною варіативністю, а використання визначених показників для оцінювання обумовлено метою дослідження, конкретною сферою чи інструментарієм, яким оперують дослідники [1, с. 115]. Результати діагностики стану аграрного сектору економіки за регіонами, що представлено в даній публікації, проведено за співвідношенням таких параметрів: обсяг продукції сільського господарства у господарствах усіх категорій (у постійних цінах 2016 року), 2019 р., млн грн. (X1); чисельність зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві, 2019 р., тис. осіб (X2). Рівень кожного регіону за обраними параметрами (високий чи низький) визначався відносно їх середнього значення: середнє значення X1 = 28374,27 млн грн.; середнє значення X2 = 125,43. У результаті отримано чотири групи регіонів (таблиця 1).

Таблиця 1

Групування регіонів економіки України за показниками стану аграрного сектору

Групування регіонів за співвідношенням показників	Регіони (області)
Перша група: із значними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із значною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві	Вінницька (X1 = 57,2; X2 = 225,6), Полтавська (X1 = 43,5; X2 = 129,9), Харківська (X1 = 38,5; X2 = 176,7), Херсонська (X1 = 28,6; X2 = 137,9), Хмельницька (X1 = 35,9; X2 = 150,1), Черкаська (X1 = 40,3; X2 = 149,8)
Друга група: із незначними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із значною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві	Закарпатська (X1 = 8,9; X2 = 133,6), Запорізька (X1 = 27,1; X2 = 129,3), Івано-Франківська (X1 = 13,3; X2 = 169,5), Львівська (X1 = 23,0; X2 = 191,8), Миколаївська (X1 = 26,0; X2 = 145,4), Одеська (X1 = 28,3; X2 = 165,2), Тернопільська (X1 = 24,3; X2 = 137,1)
Третя група: із значними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із незначною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві	Дніпропетровська (X1 = 42,5; X2 = 107,2), Київська (X1 = 40,8; X2 = 53,1), Кіровоградська (X1 = 36,0; X2 = 114,4), Сумська (X1 = 30,2; X2 = 118,9), Чернігівська (X1 = 31,2; X2 = 110,7)
Четверта група: із незначними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із незначною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві	Волинська (X1 = 16,5; X2 = 81,2), Донецька (X1 = 20,3; X2 = 65,9), Житомирська (X1 = 27,4; X2 = 76,9), Луганська (X1 = 14,4 ; X2 = 40,3), Рівненська (X1 = 16,8; X2 = 88,4), Чернівецька (X1 = 10,2; X2 = 111,5)

Джерело: розроблено автором за даними Державної служби статистики України [2]

Перша група регіонів – із значними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із значною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві. До групи лідерів увійшли: Вінницька, Полтавська, Харківська, Херсонська, Хмельницька та Черкаська області. Значення аналізованих параметрів Вінницької області є найвищими з-поміж інших регіонів групи: найбільший обсяг виробництва продукції сільського господарства у господарствах усіх категорій в поєднанні з найбільшою кількістю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві. Стратегічними пріоритетами розвитку аграрного сектору цієї групи регіонів повинні стати: використання лідерства в аграрному секторі та переробці сільськогосподарської продукції для забезпечення

національної продовольчої безпеки і нарощування об'ємів експорту продукції; розвиток кластерних утворень в агросфері регіону та участь у національних, транскордонних, міжнародних агрокластерах [3].

Друга група регіонів (із незначними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із значною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві): Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Тернопільська області. Досліджувані ознаки регіонів цієї групи найбільш характерні для Львівської області, яка з-поміж інших має найбільшу кількість зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві, а також для Закарпатської області, в якій обсяг виробництва продукції сільського господарства з-поміж інших регіонів цієї групи є найменшим. Стратегічними пріоритетами для цієї групи регіонів доцільно визнати: створення екологічно невиснажливої, енергоефективної та інноваційно орієнтованої біоекономіки (лісового та аграрного секторів, харчової промисловості); ефективне використання науково-інноваційного потенціалу і людського капіталу [4].

Третя група регіонів (із значними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із незначною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві): Дніпропетровська, Київська, Кіровоградська, Сумська, Чернігівська області. Найбільш характерні ознаки належності до третьої групи притаманні Дніпропетровській області (найбільший обсяг виробництва продукції сільського господарства), а також Київська область (кількість зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві є найменшою). Стратегічними пріоритетами розвитку аграрного сектору цієї групи регіонів можуть стати: інноваційна (кластерна) модель розвитку економіки та агросфери із застосуванням переваг «економіки знань»; розвиток переробних виробництв з високою доданою вартістю у агросфері та пом'якшення наслідків інтенсивного агровиробництва [5].

Четверта група регіонів – із незначними обсягами виробництва продукції сільського господарства та із незначною чисельністю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві. До групи аутсайдерів належать: Волинська, Донецька, Житомирська, Луганська, Рівненська, Чернівецька області. Значення аналізованих параметрів Луганської області є найнижчими з-поміж інших регіонів четвертої групи: найменший обсяг виробництва продукції сільського господарства в поєднанні з найменшою кількістю зайнятого населення в сільському, лісовому та рибному господарстві. Стратегічними пріоритетами для цієї групи регіонів можна визнати: подолання демографічної кризи, зокрема у сільській місцевості; відновлення і розвиток ефективної економіки та її аграрного сектору [6].

Список використаних джерел

1. Білак Г.Г. Діагностика подібності регіонів України за проблемами соціально-економічного розвитку. Актуальні проблеми економіки. 2013. №12. С. 115-123.
2. Сільське господарство України. 2019 р. Статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ. 2020. 230 с.
3. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. URL : <http://vin.gov.ua/invest/rehionalni-prohramy-rozvytku>.
4. Стратегія розвитку Львівської області на період 2021-2027 років. URL : <https://loda.gov.ua/article/art5cbf3e8804547>.
5. Стратегія розвитку Дніпропетровської області до 2027 року. URL : <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/strategiya-rozvitku/proekt-strategiyi-rozvitku-dnipropetrovskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku>.
6. Стратегія розвитку Луганської області на 2021–2027 роки. URL : http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_lugansk_2027_last.pdf.